

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ελληνική γλώσσα: Η τελειότητα ενός άλυτου γρίφου

Η Αγγλική γλώσσα έχει 490.000 λέξεις από τις οποίες 41.615 λέξεις είναι από την Ελληνική γλώσσα.. (βιβλίο Γκίνες) Η Ελληνική με την μαθηματική δομή της είναι η γλώσσα της πληροφορικής και της νέας γενιάς των εξελιγμένων υπολογιστών, διότι μόνο σ' αυτήν δεν υπάρχουν όρια. (Μπιλ Γκέιτς, Microsoft). Η Ελληνική και η Κινέζικη, είναι οι μόνες γλώσσες με συνεχή ζώσα παρουσία από τους ίδιους λαούς και... στον ίδιο χώρο εδώ και 4.000 έτη. Όλες οι γλώσσες θεωρούνται κρυφοελληνικές, με πλούσια δάνεια από τη μητέρα των γλωσσών, την Ελληνική. (Francisco Adrados, γλωσσολόγος).

Η Ελληνική γλώσσα έχει λέξεις για έννοιες οι οποίες παραμένουν χωρίς απόδοση στις υπόλοιπες γλώσσες, όπως άμιλλα, θαλπωρή και φιλότιμο. Μόνον η Ελληνική γλώσσα ξεχωρίζει τη ζωή από το βίο, την αγάπη από τον έρωτα. Μόνον αυτή διαχωρίζει, διατηρώντας το ίδιο ριζικό θέμα, το ατύχημα από το δυστύχημα, το συμφέρον από το ενδιαφέρον. Το εκπληκτικό είναι ότι η ίδια η Ελληνική γλώσσα μας διδάσκει συνεχώς πώς να γράφουμε σωστά. Μέσω της ετυμολογίας, μπορούμε να καταλάβουμε ποιός είναι ο σωστός τρόπος γραφής ακόμα και λέξεων που ποτέ δεν έχουμε δει ή γράψει.

Η λέξη «συγκεκριμένος» φυσικά και δεν μπορεί να γραφτεί «συγκεκριμμένος», καθώς προέρχεται από το «κριμένος» (αυτός που έχει δηλαδή κριθεί) και όχι βέβαια από το «κρυμμένος» (αυτός που έχει κρυφτεί). Άρα το να υπάρχουν πολλά γράμματα για τον ίδιο ήχο (π.χ. η, ι, υ, ει, οι κτλ) όχι μόνο δεν θα έπρεπε να μας δυσκολεύει, αλλά αντιθέτως να μας βοηθάει στο να γράφουμε πιο σωστά, εφόσον βέβαια έχουμε μια βασική κατανόηση της γλώσσας μας.

Επιπλέον η ορθογραφία με την σειρά της μας βοηθάει αντίστροφα στην ετυμολογία αλλά και στην ανίχνευση της ιστορική πορείας της κάθε μίας λέξης. Και αυτό που μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε την καθημερινή μας νεοελληνική γλώσσα περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, είναι η γνώση των Αρχαίων Ελληνικών.

Είναι πραγματικά συγκλονιστικό συναίσθημα να μιλάς και ταυτόχρονα να συνειδητοποιείς τι ακριβώς λες, ενώ μιλάς και εκστομίζεις την κάθε λέξη ταυτόχρονα να σκέφτεσαι την σημασία της. Είναι πραγματικά μεγάλο κρίμα να διδάσκονται τα Αρχαία με τέτοιο φρικτό τρόπο στο σχολείο ώστε να σε κάνουν να αντιπαθείς κάτι το τόσο όμορφο και συναρπαστικό.

Παρένθεση: και μια και το έφερε η «κουβέντα», η Ελληνική γλώσσα μας λέει και τι είναι άσχημο. Από το στερητικό «α» και την λέξη σχήμα μπορούμε εύκολα να καταλάβουμε τι. Για σκεφτείτε το λίγο.

Είναι προφανής η σχέση που έχει η γλώσσα με τη σκέψη του ανθρώπου. Όπως λέει και ο George Orwell στο αθάνατο έργο του «1984», απλή γλώσσα σημαίνει και απλή σκέψη. Εκεί το καθεστώς προσπαθούσε να περιορίσει την γλώσσα για να περιορίσει τη σκέψη των ανθρώπων, καταργώντας συνεχώς λέξεις.

«Η γλώσσα και οι κανόνες αυτής αναπτύσσουν την κρίση», έγραφε ο Μιχάι Εμινέσκου, εθνικός ποιητής των Ρουμάνων. Μια πολύπλοκη γλώσσα αποτελεί μαρτυρία ενός προηγμένου πνευματικά πολιτισμού. Το να μπορείς να μιλάς σωστά σημαίνει ότι ήδη είσαι σε θέση να σκέφτεσαι σωστά, να γεννάς διαρκώς λόγο και όχι να παπαγαλίζεις λέξεις και φράσεις.

Η μουσικότητα : «Οι τόνοι της Ελληνικής γλώσσας είναι μουσικά σημεία που μαζί με τους κανόνες προφυλάσσουν από την παραφωνία μια γλώσσα κατ' εξοχήν μουσική, όπως κάνει η αντίστιξη που διδάσκεται στα ωδεία, ή οι διέσεις και υφέσεις που διορθώνουν τις κακόηχες συγχορδίες», όπως σημειώνει η φιλόλογος και συγγραφέας Α. Τζιροπούλου-Ευσταθίου.

Είναι γνωστό εξάλλου πως όταν οι Ρωμαίοι πολίτες πρωτάκουσαν στη Ρώμη Έλληνες ρήτορες, συνέρρεαν να θαυμάσουν, ακόμη και όσοι δεν γνώριζαν Ελληνικά, τους ανθρώπους που «ελάλουν ως αηδόνες». Δυστυχώς κάπου στην πορεία της Ελληνικής φυλής, η μουσικότητα αυτή (την οποία οι Ιταλοί κατάφεραν και κράτησαν) χάθηκε, προφανώς στα μαύρα χρόνια της Τουρκοκρατίας.

Να τονίσουμε εδώ ότι οι άνθρωποι της επαρχίας, του οποίους συχνά κοροϊδεύουμε για την προφορά τους, είναι πιο κοντά στην Αρχαιοελληνική προφορά από ό,τι εμείς οι άνθρωποι της πόλεως. Η Ελληνική γλώσσα επιβλήθηκε αβίαστα (στους Λατίνους) και χάρη στην μουσικότητά της. Όπως γράφει και ο Ρωμαίος Οράτιος «Η Ελληνική φυλή γεννήθηκε ευνοημένη με μία γλώσσα εύηχη, γεμάτη μουσικότητα».

Διασκευασμένο απόσπασμα από άρθρο που δημοσιεύτηκε στο διαδίκτυο

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1^η δραστηριότητα

A1. α) Ποια είναι, σύμφωνα με το κείμενο, τα χαρακτηριστικά της ελληνικής γλώσσας; Να τα παρουσιάσετε σε μία παράγραφο 70-80 λέξεων (Μονάδες 9).

β) Στο παραπάνω κείμενο ο αρθρογράφος καταφεύγει στη χρήση της αυθεντίας, για να μας πείσει. Να εντοπίσετε δύο σχετικά σημεία και να εξηγήσετε τον λόγο που επιλέγει το συγκεκριμένο τεκμήριο (Μονάδες 6).

(Μονάδες 15)

2^η δραστηριότητα

A2. α) Να εντοπίσετε στην τελευταία παράγραφο δύο διαφορετικά σημεία στίξης και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους (Μονάδες 6).

β) Να γράψετε ένα συνώνυμο και ένα αντώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις που είναι υπογραμμισμένες στο κείμενο: εξελιγμένων, συναρπαστικό, περιορίσει (Μονάδες 9).

(Μονάδες 15)

3^η δραστηριότητα

A3. Στο παραπάνω κείμενο παρουσιάζονται η χρησιμότητα και το εύρος της ελληνικής γλώσσας. Στη σύγχρονη, όμως, εποχή με την επικράτηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης παρατηρείται η αλλοίωση της. Πώς συμβάλλουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στη γλωσσική κρίση; Ποιες άλλες επιπτώσεις προκαλούνται εξαιτίας της εκτεταμένης χρήσης τους; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας τεκμηριωμένα σε ένα άρθρο 200-250 λέξεων το οποίο θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σας.

(Μονάδες 20)

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Τζωρτζ Όργουελ "Η Νέα Ομιλία" - (Απόσπασμα από το βιβλίο του "1984")

Εισαγωγικό σημείωμα: Το προφητικό "1984" του Όργουελ φωτίζει με το συγκεκριμένο απόσπασμα το θέμα της γλώσσας, όπως διαμορφώνεται στη νέα εποχή, που φτάσαμε να την διανύουμε σήμερα. Η πενία της γλώσσας και η σύνδεσή της με το στένεμα της σκέψης είναι εφιαλτική. Κι όμως το είδαμε να συμβαίνει. Ειδικά στην ελληνική - μια από τις πλουσιότερες γλώσσες του κόσμου - δεν χάνονται μόνο οι λεπτότερες αποχρώσεις της, αλλά λέξεις ολόκληρες, που οι ρίζες τους είναι βαθιά στο παρελθόν αγγίζοντας ακόμη και τα ομηρικά έπη. "Ο μεγάλος αδελφός" του Όργουελ, ή αλλιώς big brother, είναι και

πάλι εδώ, στις οθόνες μας, αποχαυνώνοντας τις νεαρότερες ηλικίες και η γλώσσα, που είναι συνυφασμένη μ' αυτό που ονομάζουμε σκέψη και εθνική ταυτότητα, φθίνει επικίνδυνα...

«Πώς πάει το Λεξικό;» είπε ο Γουίνστον, υψώνοντας τη φωνή του για ν' ακουστεί.

«Αργεί», είπε ο Σάιμ. «Βρίσκομαι στα επίθετα. Είναι συναρπαστικό».

Έλαμψε αμέσως μόλις έγινε λόγος για τη Νέα Ομιλία. Έσπρωξε από μπροστά του τη γαβάθα, πήρε το ψωμί στο ένα ντελικάτο χέρι και το τυρί στο άλλο, κι έσκυψε πάνω στο τραπέζι για να μπορεί να μιλάει χωρίς να φωνάζει.

«Η Ενδεκάτη Έκδοση είναι η οριστική» είπε. «Δίνουμε στη γλώσσα την τελική της μορφή, τη μορφή που θα έχει όταν κανείς δε θα μιλάει άλλη γλώσσα. Όταν τελειώσουμε, άνθρωποι σαν κι σένα θα πρέπει να την μάθουν απ' αρχής. Πιστεύεις, θα έλεγα, ότι η κύρια δουλειά μας είναι να εφεύρουμε νέες λέξεις. Αλλά δε συμβαίνει καθόλου κάτι τέτοιο. Καταστρέφουμε λέξεις – δεκάδες, εκατοντάδες λέξεις κάθε μέρα. Πετσοκόβουμε τη γλώσσα ως το κόκκαλο. Η Ενδεκάτη Έκδοση δεν θα περιέχει ούτε μια λέξη που να μπορεί να θεωρηθεί απαραίτητη πριν από το 2050».

Δάγκωσε πεινασμένα το ψωμί του, κατάπιε δύο μπουκιές και συνέχισε να μιλάει σχολαστικότητα. Το αδύνατο σκούρο πρόσωπό του είχε ζωντανέψει, τα μάτια του είχαν χάσει την ειρωνική τους έκφραση και είχαν γίνει ονειροπόλα.

«Ωραίο πράγμα η καταστροφή των λέξεων. Βεβαίως, το μεγάλο κόψιμο γίνεται στα ρήματα και τα επίθετα, αλλά υπάρχουν επίσης και εκατοντάδες ουσιαστικά που μπορούμε να ξεφορτωθούμε. Δεν είναι μόνο τα συνώνυμα· υπάρχουν επίσης και τα αντίθετα. Στο κάτω κάτω, ποιος ο λόγος ύπαρξης μια λέξης που απλώς είναι αντίθετη μιας άλλης; Μια λέξη εμπεριέχει από μόνη της το αντίθετό της. Πάρε, ας πούμε, τη λέξη "καλός". Τι χρειάζεται η λέξη "κακός"; "Μηκαλός" είναι το ίδιο και καλύτερο γιατί είναι ακριβώς το αντίθετο του "καλός", ενώ η άλλη λέξη δεν είναι.

Αν πάλι θέλεις μια λέξη πιο δυνατή από το "καλός", τι νόημα έχει να υπάρχει ολόκληρη σειρά από αόριστες και άχρηστες λέξεις όπως "θαυμάσιος", "υπέροχος" και όλα τα υπόλοιπα; Η λέξη "δίσκαλος" καλύπτει πλήρως την έννοια ή "τρίσκαλος" αν θέλεις κάτι ακόμα πιο έντονο.

Φυσικά, αυτούς τους τύπους τους χρησιμοποιούμε ήδη, αλλά στην τελική έκδοση της Νέας Ομιλίας δεν θα υπάρχει τίποτα άλλο. Στο τέλος όλη η θεωρία του καλού και του κακού θα καλύπτεται από έξι λέξεις μόνο, στην πραγματικότητα από μία και μόνη. Δε βλέπεις τι ομορφιά υπάρχει σ' αυτά, Γουίνστον; Φυσικά», πρόσθεσε αμέσως μετά, «η αρχική ιδέα ήταν του Μεγάλου Αδελφού».

Στο όνομα του Μεγάλου Αδελφού ένα είδος βλακώδους ενδιαφέροντος φάνηκε στο πρόσωπο του Γουίνστον. Ωστόσο ο Σάιμ παρατήρησε αμέσως κάποια έλλειψη ενθουσιασμού.

«Δεν εκτιμάς αληθινά τη Νέα Ομιλία», είπε σχεδόν θλιμμένα.

«Ακόμα και όταν την γράφεις, εξακολουθείς να σκέφτεσαι στην Παλαιά Ομιλία. Διάβασα μερικά από τα άρθρα τα οποία γράφεις πού και πού στους Τάιμς. Είναι αρκετά καλά, αλλά είναι μεταφράσεις. Κατά βάθος, θα προτιμούσες να παραμείνεις πιστός στην Παλαιά Ομιλία, μ' όλη την αοριστολογία της και τις άχρηστες αποχρώσεις των εννοιών. Δεν συλλαμβάνεις την ομορφιά της καταστροφής των λέξεων. Το ξέρεις ότι η Νέα Ομιλία είναι η μόνη γλώσσα στον κόσμο που το λεξιλόγιό της λιγοστεύει κάθε χρόνο;»

Ο Γουίνστον το ήξερε, φυσικά. Χαμογέλασε συγκαταβατικά, έτσι τουλάχιστον έλπιζε, μιας και δεν είχε εμπιστοσύνη στον εαυτό του για να μιλήσει. Ο Σάιμ δάγκωσε άλλη μια μπουκιά από το μαυριδερό ψωμί, μάσησε γρήγορα και εξακολούθησε:

«Δεν βλέπεις ότι ο όλος σκοπός της Νέας Ομιλίας είναι να στενέψει τα όρια της σκέψης; Στο τέλος θα κάνουμε κυριολεκτικά αδύνατο το έγκλημα της σκέψης, γιατί δεν θα υπάρχουν λέξεις για να το εκφράσει κανείς. Κάθε γενική έννοια που μπορεί ποτέ να χρειαστεί θα καλύπτεται από μια μόνο λέξη, το νόημα της οποίας θα είναι αυστηρά καθορισμένο και όλες οι παραπλήσιές της έννοιες θα έχουν εκλείψει και ξεχαστεί. Ήδη, στην Ενδέκατη Έκδοση, δεν απέχουμε πολύ απ' αυτό το σημείο. Αλλά η διαδικασία θα συνεχίζεται και πολύ αργότερα, όταν εσύ κι εγώ θα 'χουμε πεθάνει. Κάθε χρόνο ολοένα και λιγότερες λέξεις, και οι ορίζοντες της συνείδησης ολοένα και θα στενεύουν».

1^η δραστηριότητα

B1. Στο παραπάνω κείμενο οι ήρωες αναφέρονται στη «Νέα Ομιλία». Να εξηγήσετε σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων τι ακριβώς αντιπροσωπεύει η έννοια αυτή.

(Μονάδες 15)

2^η δραστηριότητα

B2α) Ποιος είναι ο κυρίαρχος αφηγηματικός τρόπος του κειμένου; Να εξηγήσετε τη λειτουργία του(Μονάδες 8).

β) « Έλαμψε αμέσως ...χωρίς να φωνάζει»: Ποιο ρηματικό πρόσωπο χρησιμοποιείται στο συγκεκριμένο απόσπασμα; Να σχολιάσετε τη λειτουργία του(Μονάδες 7).

(Μονάδες 15)

3^η δραστηριότητα

B3. Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου ποια σχέση παρουσιάζεται μεταξύ γλώσσας και σκέψης; Πώς θα μπορούσε ο σύγχρονος άνθρωπος να προστατευτεί από το φαινόμενο αυτό; Να απαντήσετε σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

(Μονάδες 20)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση.**
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΠΑΠΟΥΤΣΗ ΝΤΟΡΑ